kondadega. Saksa vähemusrahvuse ümberasumise tõttu suleti 9 saksa vähemusrahvuse avalikku raamatukogu, mis võeti kohalike omavalitsuste hoole alla. Korraldamisele võeti avalike raamatukogude majanduslik külg, eriti kogudele eelarvete koostamine ja omavalitsuse toetussummade kontroll, ning selgitati kehtivate seaduste rakendamise küsimusi. Selle tulemusena suurenesid avalike raamatukogude toetussummad 1939/40. aastal võrreldes 1938/39. aastaga linnades 4,1% ja maakondades 30,7% võrra (Valgamaal näiteks 68,7%!).

Kuna arvuliste andmete järgi teadusliku ja rakendusliku kirjanduse kasutamine osutus võrdlemisi tagasihoidlikuks, nimelt 18,6% laenutatud raamatute üldarvust, seepärast võeti see nähtus lähemale selgitamisele ning alustati propagandat selle ala kirjanduse lugemise tõstmiseks.

Raamatukogude sisekorraldust ja tegevust püüti parandada raamatukogujuhatajate (-hoidjate) kutselise ettevalmistuse tõstmise teel. Selleks korraldati maakoolivalitsuste poolt Haridusministeeriumi ülesandel raamatukogunduse kursused ühes kutseeksamitega Paides, Kuressaares, Tartus, Võrus ja Haapsalus. Neist kursustest võttis osa 151 isikut, kelledest kutse omandas 113. üldiselt tõusis kutseliste raamatukoguhoidjate % 25 — 35-ni.

Laenutatavate raamatute sisulise väärtuse tõstmisele aitas kaasa Haridusministeeriumi Raamatukogude Komisjoni tegevus, kes vaatas läbi aasta kestel ilmunud raamatud ja tegi neist valiku avalike ning koolide raamatukogude jaoks.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu korraldusel toimus Tallinnas 23. ja 24. septembril 1939. a. üleriigiline raamatukoguhoidjate kongress, millel oli 180 osavõtjat, nende seas esmakordselt ka koolide inspektorid ja koolivalitsuste esindajad.

25. novembrist kuni 4. detsembrini 1939. a. leidis aset sihtasutis „Eesti Raamatufondi" algatusel keskorganisatsioonide ja asutiste esindajaist moodustatud peakomitee juhtimisel II Raamatu-nädal, mis oma ülesandeks seadis raamatu otsese propaganda kõrval ka rahva kultuurilise ning vaimse tugevuse ja ühtehoidmise tähtsuse rõhutamise. Algatus leidis laiades rahvahulkades elavat vastukaja. Mitmel pool kohtadel loodi alalised raamatupropaganda komiteed.

6. Maateater, külaklubid ja rahvamajad.

Maateatri taseme tõstmise alal osutus 1939. a. pööret tähistavaks. Nimelt tehti Haridusministeeriumi Raamatukogude Komisjonile ülesandeks kõrvuti raamatute soovitamisega avalikele raamatukogudele koostada ka noorsoole ja väikelavadele soovitatavate lavateoste nimestikke ja arutada kavu noorsoo ja väikelavade repertuaari taseme vajalikul kõrgusel hoidmiseks. Selle ülesande alal asutati Raamatukogude Komisjoni juurde alaline Lavateoste Alamkomisjon, kes koostab ja avaldab ka soovitatavate lavateoste nimestikke. Sellekohaselt ta-

Eesti kroonika 1939, lk. 73